

Primaria

Lingua 3

Programación

Unidade 6

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

O merlo e a formiga

Descrición da unidade

Ábrese o novo trimestre cunha fábula, xénero que se retomará no apartado de Literatura. Ambientada no inverno, introduce o campo semántico da unidade e, ademais, ofrece exemplos para traballar os contidos gramaticais e ortográficos que se abordan nesta ocasión: o adxectivo e as palabras con *b*. Como é habitual, faise fincapé na expresión oral e escrita e, para pechar o tema, conmemórase o Día da Paz, que coincide nestas datas.

Un dos principais obxectivos é que os alumnos vexan as súas novas aprendizaxes de maneira atractiva e motivadora, que gocen aprendendo.

A través das diferentes actividades propostas na unidade, preténdese que os alumnos e as alumnas adquieran e reforcen os coñecementos seguintes:

- Comprensión do sentido xeral dun texto, oral ou escrito.
- Léxico referido ao inverno.
- Frases feitas.
- Identificación dos adxectivos e da súa concordancia co nome.
- Palabras con *b*.
- Creación de oracións longas.
- Características da fábula.
- Aspectos culturais de alcance universal.

Temporalización:

Xaneiro

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Utilizar correctamente o léxico referido ao inverno.
- Coñecer o significado dalgunhas frases feitas e saber utilizalas.
- Identificar os adxectivos e comprender a súa concordancia co nome.
- Escribir correctamente palabras con *b*.
- Ler unha fábula de maneira comprensiva e entender a ensinanza que achega.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
• Audición do texto da lectura e o do apartado «Escoito e falo» cunha actitude favorable. • Lectura e comprensión dunha fábula. • Adquisición de novo vocabulario referido ao inverno e utilización de frases feitas. • Identificación dos adxectivos e da súa concordancia co nome. • Palabras con <i>b</i>. • Creación de oracións longas. • Características da fábula. • Coñecemento dalgúns aspectos culturais de alcance universal: o Día da Paz.	1. escoitar textos orais en silencio, mostrando interese e respecto.	1.1. escoita textos orais atentamente.
	2. Ler unha fábula con fluidez e comprensión.	2.1. Le unha fábula con fluidez e corrección. 2.2. Comprende o sentido global dun texto e responde cuestións de comprensión.
	3. Aumentar o vocabulario referido ao inverno e coñecer o significado dalgunhas frases feitas.	3.1. Asimila e aplica o vocabulario aprendido: léxico referido ao inverno e palabras novas. 3.2. Entende o significado dalgunhas frases feitas e utilízalas correctamente.
	4. Introducir conceptos gramaticais básicos: o adxectivo.	4.1. Identifica os adxectivos e comprende a súa concordancia co nome.
	5. Escribir correctamente palabras con <i>b</i> .	5.1. Escribe correctamente palabras con <i>b</i> e evita as interferencias co castelán.
	6. Alongar oracións engadindo complementos.	6.1. Crea oracións máis longas engadindo complementos.
	7. Ler unha fábula de maneira comprensiva.	7.1. Entende unha fábula, así como a ensinanza que achega.
	8. Aprender algúns aspectos culturais de alcance universal.	8.1. Mostra interese por coñecer algúns aspectos da cultura global.

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Os estándares de aprendizaxe mostran o grao de consecución dos criterios de avaliación desde a propia descrición e concreción do criterio. Para facilitar o seguimento do desenvolvemento de cada estándar buscaremos evidencias dos alumnos que mostren a súa evolución en cada un deles.

No anexo de avaliación propónse un portfolio de evidencias para os estándares de aprendizaxe. O cadro seguinte suxire unha selección dalgunhas destas posibles evidencias. Os docentes poderán substituílas por outras que consideren máis relevantes para o desenvolvemento do seu grupo.

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. escoita textos orais atentamente.	• CD-Audio do LA.
2.1. Le unha fábula con fluidez e corrección.	• Suxestións metodolóxicas da PD.
2.2. Comprende o sentido global dun texto e responde cuestións de comprensión.	• Selección de actividades do LA. • Ficha de comprensión lectora dos RF. • Actividades propostas na PD. • Proposta de aprendizaxe cooperativa na PD.
3.1. Asimila e aplica o vocabulario aprendido: léxico referido ao inverno e palabras novas.	• Selección de actividades do LA. • Actividades propostas na PD.
3.2. Entende o significado dalgunhas frases feitas e utilízalas correctamente.	• Selección de actividades do LA. • Actividade 1 de reforzo e actividade 2 de ampliación dos RF. • Actividades propostas na PD.
4.1. Identifica os adxectivos e comprende a súa concordancia co nome.	• Selección de actividades do LA. • Actividade 2 de reforzo e actividade 3 de ampliación dos RF. • Actividades propostas na PD.
5.1. Escribe correctamente palabras con <i>b</i> e evita as interferencias co castelán.	• Selección de actividades do LA. • Actividade 4 de reforzo dos RF. • Actividades propostas na PD. • CD-Audio do LA (ditado).
6.1. Crea oracións máis longas engadindo complementos.	• Selección de actividades do LA. • Proposta de aprendizaxe cooperativa na PD.
7.1. Entende unha fábula, así como a ensinanza que achega.	• Selección de actividades do LA. • Actividade 1 de ampliación dos RF.
8.1. Mostra interese por coñecer algúns aspectos da cultura global.	• Selección de actividades do LA.

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Ler, comprender e comentar textos.	Entende os textos propostos para a realización das actividades.
	Gozar coa lectura.	Desenvolve o interese cara á lectura como fonte de aprendizaxe e entretemento.
	Captar o sentido dos textos orais.	Garda silencio e desenvolve a atención necesaria para entender o sentido dun texto.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.	Entende a importancia de respectar as normas gramaticais e ortográficas para unha mellor expresión.
	Expresarse oralmente e por escrito de maneira ordenada e clara.	Exprésase con corrección.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto.	Valora a cortesía no trato, respecta as quendas de palabra, atende o seu interlocutor...
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Identificar e manipular elementos matemáticos en situacións cotiás.	Utiliza números para establecer correspondencias.
	Realizar argumentacións con esquemas lóxico-matemáticos.	Aplica o razoamento dedutivo.
<i>Competencia dixital.</i>	Utilizar canles de comunicación audiovisual para facilitar o traballo.	Utiliza as TIC como apoio para a aprendizaxe.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta información verbal e gráfica, así como mensaxes cifradas.
<i>Aprender a aprender.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Manexa o dicionario e outras fontes de información.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión dos contidos.	Mellora a capacidade de memorización mediante o recitado de textos poéticos. Utiliza técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes.	Realiza actividades seguindo unhas pautas.

	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento crítico, creativo, emocional e interdependente.	Desenvolve un pensamento propio e expresa os seus sentimentos e ideas.
	<i>Intelixencias múltiples:</i> Desenvolve as distintas intelixencias múltiples.	Razoa e abstrae conclusións.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Aprende do exemplo, abstrae uns valores e aplícaos na súa experiencia propia.
	Recoñecer riqueza na diversidade.	Entende a diversidade como un valor que nos enriquece como persoas.
	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Mostra tolerancia, valora a igualdade e rexeita calquera actitude discriminatoria.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Mostra unha actitude responsable na realización das tarefas e interese por mellorar.
	Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades.	Pide axuda se a necesita.
	Asumir responsabilidades e dar conta delas.	Mostra unha actitude de colaboración e participa con interese nas actividades compartidas.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Respecta e mostra interese por outras culturas.

6. TAREFAS

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Libro dixital (LD)

Tarefa 1: Comentario da lectura

- Escoitamos a fábula no CD-Audio ou lémosllela en voz alta aos alumnos.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con actividades da PD e dos RF.
- Realizamos outras actividades, que propón a PD, de traballo cooperativo.

Tarefa 2: Vocabulario

- Aprendemos o léxico referido ao inverno no LA e co apoio do dicionario.
- Traballamos as frases feitas.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con actividades da PD e coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

Tarefa 3: Gramática

- Aprendemos no LA o adxectivo e a súa concordancia co nome.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con actividades da PD, e coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

Tarefa 4: Ortografía

- Aprendemos no LA o uso do *b* e a evitar interferencias co castelán.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Escoitamos o ditado no CD-Audio.
- Completamos con actividades da PD e coa ficha de reforzo dos RF.

Tarefa 5: Expresión

- Aprendemos no LA a alongar oracións.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Realizamos outras actividades, que propón a PD, de traballo cooperativo.

Tarefa 6: Literatura

- Aprendemos no LA a técnica de descrición de obxectos.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con suxestións metodolóxicas da PD e coa ficha de ampliación dos RF.

Tarefa 7: Repaso da unidade

- Realizamos as actividades de repaso da unidade do LA e do LD.
- Recompilamos as actividades para o portfolio do alumno.
- Completamos con actividades da PD.

Tarefa 8: A nosa cultura

- Aprendemos aspectos da cultura universal no LA.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con suxestións metodolóxicas da PD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

- Deberán reforzarse as habilidades de comprensión lectora, sobre todo en relación con textos como a fábula, dos que se desprende unha ensinanza que hai que saber extraer e aplicar á experiencia propia.
- Así mesmo, convén fomentar o aspecto lúdico da linguaxe, mediante o xogo coas palabras e o traballo cooperativo.
- Cómpre, coma sempre, fixar hábitos de traballo e habituar ao alumnado ao manexo correcto do dicionario.
- Suxerimos aproveitar a lectura para falar sobre as vivencias persoais sobre o inverno, as actividades que realizan nesta época do ano, como os días máis curtos condicionan as nosas actividades, horas de sono, etc.
- A partir da lectura inicial e con motivo da celebración do Día da Paz, pódese propoñer un debate acerca do respecto, a responsabilidade, a colaboración, o compañeirismo, etc., así como actividades que promovan eses valores.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua:

- O CD-Audio que acompaña o libro do alumno.
- Dicionario de lingua (*Dicionario Xerais de Primaria*).
- Caderno complementario ao libro do alumno.
- Cadernos de ortografía e murais ortográficos.
- A caixa dos contos.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica.
- Bibliografía:
  - Gloria Sánchez: «Armas... para morrer de risa», en *Tres triscadas*, Ed. Xunta de Galicia, col. Lagarto pintado.
  - Jerry Pinkney: *Fábulas de Esopo*, Ed. Vicens Vives.
  - Marilar Aleixandre: *A formiga coxa*, Edicións Xerais, col. Merlín.
  - Merçè Rivas: *Nasima, á sombra dos talibán*, Ed. Ir Indo.
  - Miguel Vázquez Freire: «A viaxe de Fátima», en *Contos de Reis e de Nadal*, Edicións Xerais, col. Merlín.
  - Xosé A. Neira Cruz: *Mambrú, cociñeiro de perfumes*, Ed. Planeta&Oxford, col. Camaleón.
  - Xosé Miranda e Antonio Reigosa: *Máis contos de animais*, I e II, Edicións Xerais, col. Cabalo buligán.
  - -----: *Cando os animais falaban*, Edicións Xerais.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- CD que acompaña á Proposta didáctica, cos recursos fotocopiáveis.
- Información de interese:
  - *Apertas*, curtametraxe alemá pola paz: <http://vimeo.com/34774604>
  - Fábulas de Esopo:
<http://www.oreinodoscontos.com/2009/09/sete-fabulas-de-esopo-8-anos.html>
  - Recursos para traballar o Día da Paz:
http://www.xunta.es/linguagalega/dia_da_paz_0
  - Seminario galego de educación para a paz:
<http://www.sgep.org>

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Proba de avaliación da unidade.
- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Avaliación do traballo competencial.

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades advirto no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevezo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?